

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Факультет мистецтв
Кафедра теорії і методики мистецької освіти та диригентсько-хорової
підготовки вчителя

Теорія і методика виховання художньо- обдарованої особистості у закладах мистецької освіти

**ЗБІРНИК СТАТЕЙ
VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

ЧАС МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

17 – 18 жовтня 2019 року

TIME OF ART EDUCATION

Collection of Articles VII of the All-Ukrainian Scientific-Practical Conference
«Theory and methods of education of the artistically gifted person in the institutions
of art education»

Харків
Україна
2019

УДК 37.032
ББК 85я43
Ч-24

Редакційна колегія

Калашник М.П. – доктор мистецтвознавства, професор
Матвеева О.О. - доктор педагогічних наук, професор
Полубоярина І.І. – доктор педагогічних наук, професор
Смирнова Т.А. - доктор педагогічних наук, професор
Соколова А.В. - доктор педагогічних наук, професор
Тарарак Н.Г. - доктор педагогічних наук, професор
Тушева В.В. - доктор педагогічних наук, професор
Перетяга Л.Є - доктор педагогічних наук, професор
Фомін В.В. – доктор педагогічних наук, професор (голов.ред.)
Бурма А.В.- кандидат педагогічних наук, доцент

*Затверджено редакційно видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
Протокол № 6 від 05.11.2019*

У збірнику подано статті VII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Теорія і методика виховання художньо-обдарованої особистості у закладах мистецької освіти». Збірник розрахований на студентів, магістрантів, аспірантів, докторантів, здобувачів, педагогічних і науково-педагогічних працівників науково-дослідних інститутів, ЗВО, учителів мистецьких шкіл.

Ч-24 Час мистецької освіти «Теорія і методика виховання художньо-обдарованої особистості у закладах мистецької освіти: зб. статей VII Всеукраїнської наук. - практ. конф. 17-18 жовтня 2019року) , ч.І / заг. ред. В.В. Фомін – Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2019 – 267с.

ISBN 978-617-7298-28-0

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів.

Автори статей несуть повну відповідальність за опублікований матеріал.

Мова видання: українська, англійська.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2019

**УДК 37.032
ББК 85я43**

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2019

ЗМІСТ

I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ВИХОВАННЯ ХУДОЖНЬО-ОБДАРОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ У ЗАКЛАДАХ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Наталія Маркіна

ТВОРЧА САМОСТІЙНІСТЬ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН 3

Надія Красновська

САМОРЕАЛІЗАЦІЯ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ МУЗИЧНОГО
МИСТЕЦТВА В ПРОЦЕСІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ХОРОВИХ ТВОРІВ ЯК
НАУКОВА ПРОБЛЕМА 9

Маргарита Єпішкіна, Лінь Ваньї

КАТЕГОРІЯ «КОНСТРУКТИВНІ УМІННЯ» В МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНІЙ
ОСВІТІ..... 15

Юлія Чумак

КУЛЬТУРОТВОРЧИЙ ПІДХІД У ФОРМУВАННІ ГОТОВНОСТІ ДО
ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ
МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА 22

Галина Слободенюк

УМОВИ ФОРМУВАННЯ ДОСВІДУ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 29

Валерія Кальченко

ВПЛИВ БІЛОГО КОЛЬОРУ НА ПСИХІКУ ТА ФІЗІОЛОГІЧНІ ФУНКЦІЇ
ЛЮДИНИ..... 33

Світлана Попсуйшанка

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «АРТИСТИЗМ» В НАУКОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ..... 37

Наталія Сосюрка

СУТНІСТЬ ФІРМОВОГО СТИЛЮ ТА ЙОГО РОЛЬ ДЛЯ СПРИЯТЛИВОГО
ІМІДЖУ КОМПАНІЙ 41

УДК [159.922+612]-042.3:7.017.4

Валерія Кальченко

*Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди,
факультет мистецтв,
63 м група*

ВПЛИВ БІЛОГО КОЛЬОРУ НА ПСИХІКУ ТА ФІЗІОЛОГІЧНІ ФУНКЦІЇ ЛЮДИНИ

Науковий керівник – кандидат архітектури, член Спілки архітекторів
України, доцент А.В Ярошенко

В статті розкрито вплив білого кольору на психіку та фізіологічні функції людини. З'ясовано, що колір не тільки надає важливу інформацію про предмет, але й має здатність обумовлювати думки та почуття.

The influence of white color on the psyche and physiological functions of a person is revealed in the article. It is found that color not only provides important information about the subject, but also has the ability to convey thoughts and feelings.

Ключові слова: *колір, символіка кольору, психологічний вплив, емоції, фізіологія людини.*

Key words: *color, color symbolism, psychological influence, emotions, human physiology.*

Постановка проблеми та її актуальність. На сьогоднішній день кольоросприйняття людини – надзвичайно складний психофізіологічний процес, який пройшов тривалий еволюційний шлях.

Найбільшого вдосконалення зазнали рецепторні і центральні ділянки зорового аналізатора. Процес їх диференціації продовжується. Людина недалекого майбутнього сприйматиме набагато більше зорової інформації, аніж сьогодні. На вдосконалення кольоросприйняття впливає розвиток суспільства, культури мистецтва та науково-технічний прогрес. Кольоросприйняття сучасної людини – це складний процес, збагачений образами, асоціаціями і уявленнями, пов'язаними з кольором.

Аналіз актуальних досліджень. Спроби психологів, медиків, педагогів, пояснити результат впливу кольору на психіку людини представлені в XVII

I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ВИХОВАННЯ ХУДОЖНЬО-ОБДАРОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ У ЗАКЛАДАХ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

столітті. Ісаак Ньютон стверджував, що колір – це субстанція, що змінюється подібно звуку, тому існують такі кольори, які ми, люди, сприйняти нездатні.

Г. Гете вперше спробував охарактеризувати чуттєво-емоційний вплив не лише окремих кольорів, але й їхніх різноманітних сполучень. У дослідників кольору згодом це отримало назву «психофізіологічної теорії колірної гармонії Гете». У ХХст. Столітті наука про колір розвивалася: диференціація колірних систем, залежно від практичного застосування; дослідження механізмів зору людини та зв'язків кольорів і з психікою; створення теорій колориту [1; 2;7].

Мета статті: Дослідити вплив кольору на психіку людини, оскільки практична потреба в психології сприйняття кольору існує в прикладних галузях психології – психології реклами, психології мистецтва, медичній психології, ергономії тощо.

Виклад основного матеріалу. Під кольором розуміють суб'єктивну характеристику відбитого від предмета світла, тобто електромагнітні хвилі певної довжини. Наприклад, хвилі довжиною 500 – 555 н.м. сприймаються людиною як зелений колір. Хвилі довжиною 625–740 н.м. – як червоний, 380–440 н.м. – як фіолетовий. Біле світло – це суміш хвиль різної довжини зорового спектру (від380 до 740 н.м.). З фізичного погляду всі об'єкти ахроматичні – не кольорові.

Якщо на об'єкт падає біле світло (сонячне наприклад), тоді ця поверхня, згідно з власною структурою поглинає певні світлові хвилі (кольори), відбиваючи інші.

Людина може чи мало з допомогою білого. Найпростіше – це використовувати потрібний колір у своєму одязі або інтер'єрі. Наприклад, в одязі використання кольору може бути видно або не видно іншим [1, с. 30–45]. Білий колір ототожнюється з любов'ю до Бога. В геральдиці білий має символічне значення чистоти, незайманості, мудрості, безтурботності.

Характер і виразність кольору змінюється залежно від різноманітних асоціацій, які він викликає. Кожен із нас намагається пояснити емоційну характеристику того чи іншого кольору характером певних предметів, які мають

I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ВИХОВАННЯ ХУДОЖНЬО-ОБДАРОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ У ЗАКЛАДАХ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

відповідний колір. Це дуже індивідуальна особливість кожної людини, яка залежить від набутого нею досвіду. Встановити тут будь-які правила дуже складно, але з певною вірогідністю можна припустити, що колір потужно впливає на формування психофізіологічного стану організму людини. Цей вплив реалізується найперше діяльністю вегетативної нервової системи (ВНС), її симпатичним та парасимпатичним відділами. Результати експериментальних робіт школи С. Кравкова засвідчили, що дія кольорового світла призводить до певних змін у тонусі ВНС. Своєю чергою, зміни в тонусі ВНС впливають на кольоровий зір [5, с. 154]. Характер взаємозв'язку білого і чорного кольорів із функціонуванням ВНС аналогічний: білий стимулює ерготропну систему організму, а чорний – трофотропну; Психологічний вплив кольору наочно демонструється почуттями, переживаннями, які відчуває людина під впливом того чи іншого кольору. У книзі «Магія кольору» Л. Бондс описує декілька дуже цікавих технік допомоги собі завдяки кольору [2]. Цей вплив дуже тісно пов'язаний з оптичними особливостями. Часто білий колір сприймається як «не кольоровий». Він наче символ світу, де зникають усі фарби, матеріальні властивості. Тому і діє білий колір на нашу психіку як мовчання. Але це мовчання не мертве, а, навпаки, повне можливостей. Вплив кольору на людину та його використання в медичній практиці досліджує М. Дерібере [4].

У 60-і рр. ХХ ст. Білий колір широко використовувався як колір-компаньйон для підкреслення тонової м'якості і вишуканості природних оздоблювальних матеріалів, для виявлення складності колірних і текстурних переходів деревини, краси природного каменю, кераміки. Ліліан Бондс застерігає, що стіни дитячої кімнати не повинні бути білими, краще пофарбувати їх у пастельні, спокійні, теплі відтінки [2, с. 132].

Згідно з теорією М. Люшера: білий – зосередження всіх кольорів, доведення їх до абсолюту-сяйва. Білий – мовчазний, але це мовчання наповнене величезними можливостями. Білий – колір добра і всього позитивного. День, простір і світло, чистота, відкритість і чесність. Білий, як гасло: «Наші наміри чисті, нам нема чого ховати». Білий також трактують як колір

I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ВИХОВАННЯ ХУДОЖНЬО-ОБДАРОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ У ЗАКЛАДАХ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

творчості [6, с. 157]. Ідеї виникають з білого аркушу паперу, з білого полотна чи з білого екрана монітора. І на білому тлі в голові можуть виникнути найяскравіші думки. Отже, символічне значення кольору, його «психологічний код» дійсно об'єктивні і не залежать від місця того чи іншого кольору в ряді індивідуальних уподобань. Важливе значення для характеристики людини та її психологічного стану має вибір нею того чи іншого улюбленого кольору [3, с. 467].

Висновок. Колір несе нам не тільки інформацію, але і безліч можливостей для розвитку і досягнення бажаного. Було досліджено, що білий колір – це суміш електромагнітних хвиль зорового спектру, саме тому білий колір має такий могутній вплив на психіку людини її емоції та відчуття.

Список використаних джерел

1. Айсмен Л. Дао цвета / Л. Айсмен. М.: Эксмо, 2005. 173 с.
2. Бондс Л. Магия цвета. Цветотерапия на каждый день / Л. Бондс; пер. сангл. Н. Мухина. СПб.: Питер. 1997. 384 с.
3. Вундт В. Основы физиологической психологии / В. Вундт. М., 1880. 589 с.
4. Дерибере М. Цвет в жизни и деятельности человека / М. Дерибере. М.: Знание, 1965. 343с.
5. Кравков С. В. Цветовое зрение / С. В. Кравков. М.: Изд-во АН СССР, 1951. 186 с.
6. Люшер М. Сигналы личности / М. Люшер. – Воронеж: МОДЭК, 1993. 160 с
7. Яньшина П. В. Введение в психо семантику цвета. изд. 2-е / П. В. Яньшина. Самара: Сам ГПУ, 2001. 277 с.